

A Dunaparton építsük fel az új Városházát

Árkay Bertalan műépítész érdekes terve

Több ízben is beszámoltunk az új Központi Városházára kiírt tervpályázat eredményéről. Ez a tervpályázat rendkívül sok értékes és szép megoldást eredményezett. Magát a tervpályázatot azonban a napi sajtóban bizonyos polémia követte és ennek keretében vetette fel bárcziházi *Bárczy István* államtitkár és *Lázár Andor* nyugalmazott miniszter azt a gondolatot, hogy az új Városházát még sem ott kellene elhelyezni, ahová azt a tervpályázat kiírása szándékolta, hanem mint Budapest számos egyéb nagy és reprezentatív épületét, ezt is a Dunaparra kellene helyezni, hogy ilyen módon gazdagítsa a fővárost átszelő Duna partjának panorámáját. Bárcziházi *Bárczy István* és *Lázár Andor* a *Ferenc József-híd* és *Horthy Miklós-híd* között helyezné el az új Városházát. Ehhez az értékes gondolathoz kapcsolódik *Árkay Bertalan*, a kiváló fiatal építésznek hozánk beküldött hozzászólása, amelyben az építész a többek között ezeket mondja:

— A magam részéről a legnagyobb örömmel üdvözöltem ezt a kezdeményezést, hiszen a Városházának a Dunaparra helyezését hosszú idő óta propagálom. Megítélésem szerint azonban az új Városházának helyét a *Ferenc József-híd* és *Erzsébet-híd* között kellene kijelölni.

— A kérdés taglalásába mélyebben merülve — ugyanis — meg kell keresnünk azokat a szempontokat, amelyek a probléma ideális megoldását jellemzik. Ezek: a lehetőség szerinti központi fekvés, a megfelelő reprezentatív elhelyezés, illetőleg környezet, a jó megközelíthetőség forgalmi szempontból.

BO

Forrás:

Szemle '1940

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

725.14

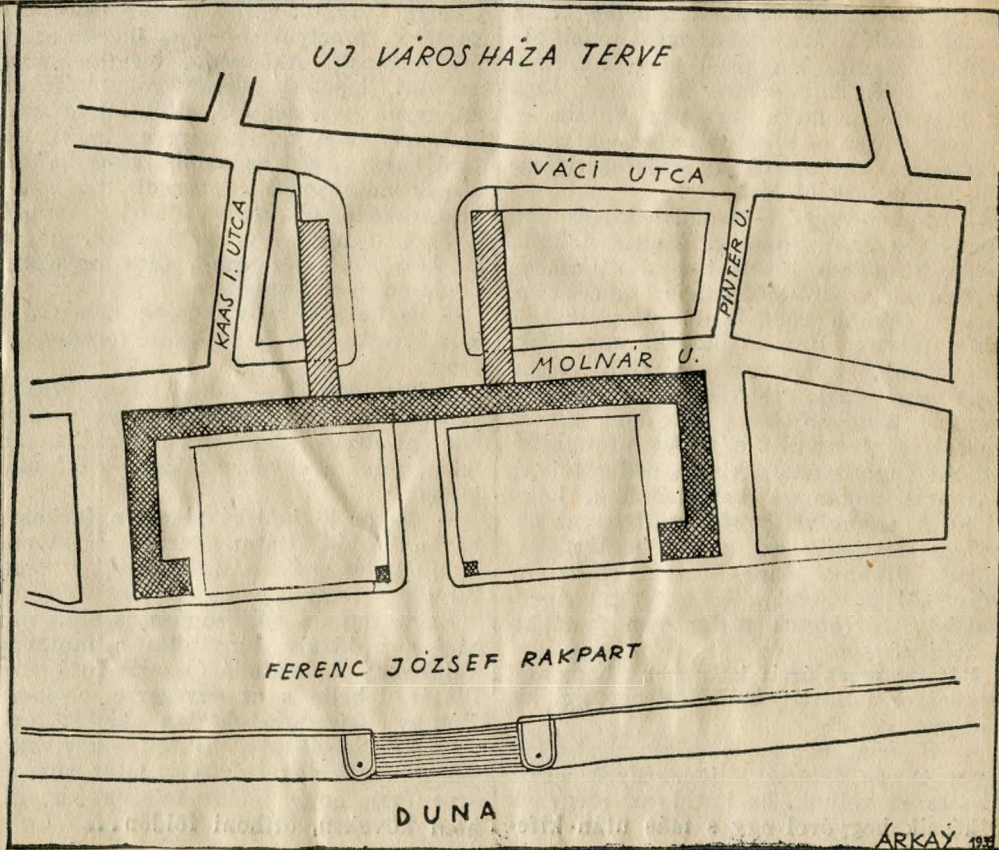
"1940"

Személy:

Helyszám:

— Ha e három, kétségtelenül legfontosabb szempontot ki akarjuk elégíteni, a hely kiválasztásánál nem is gondolhatunk másra, mint a pesti Dunaparra. Fővárosunk igazi fóruma ugyanis a Dunapart. A Dunapart olyan természetes és nagyvonalu adottság, amihez semmi más nem mérhető. Sajnos, ezt a városalakítás és fejlesztés számára káprázatos lehetőségeket kínáló tulajdonságát nagyon kevésbé használtuk ki a múltban. Sőt azt mondhatnánk, hogy a városfejlesztés szempontjából nagyhorderejű kérdések eldöntésénél számtalan, szinte jóvátehetetlen hiba történt. Példára az *Andrássy-utunk*, amely *sehonnán, sehová nem vezet*, ahelyett, hogy az *Alagut* és a *Lánchíd* töretlen folytatása lenne és ezáltal az egész világon egyedülálló városépítési lehetőségeket nyújtana, vagy a *Kossuth Lajos-utca* és *Erzsébet-híd*, amely utóbbit szintén csak egy pár méterrel kellett volna másképpen építeni, hogy a *Döbrentei-téren* át a *Hegyalja-uti* torkolattal szintén nagyvonalu útőterét képezze a két parton fekvő metropolisnak, amivel szemben a belvárosi templom problémáinak megoldását örök időre lehetetlenné tették.

— Még számos példát lehetne fölhozni, ahelyett azonban hivatkozunk arra, amit a külföldi egyetemeken tanítanak fővárosunkról, hogy *Budapest a világ leg-*

gyönyörűbben tájolt, egyben azonban a legrosszabbul rendezett városa.

— Az új városházának javasolt helye az Erzsébet-híd és Ferenc József-híd között, szemben a Gellért-heggyel, a Ferenc József rakpart és Molnár-utca által határolt telektömbből kiszakított területe volna későbbi terjeszkedési lehető-

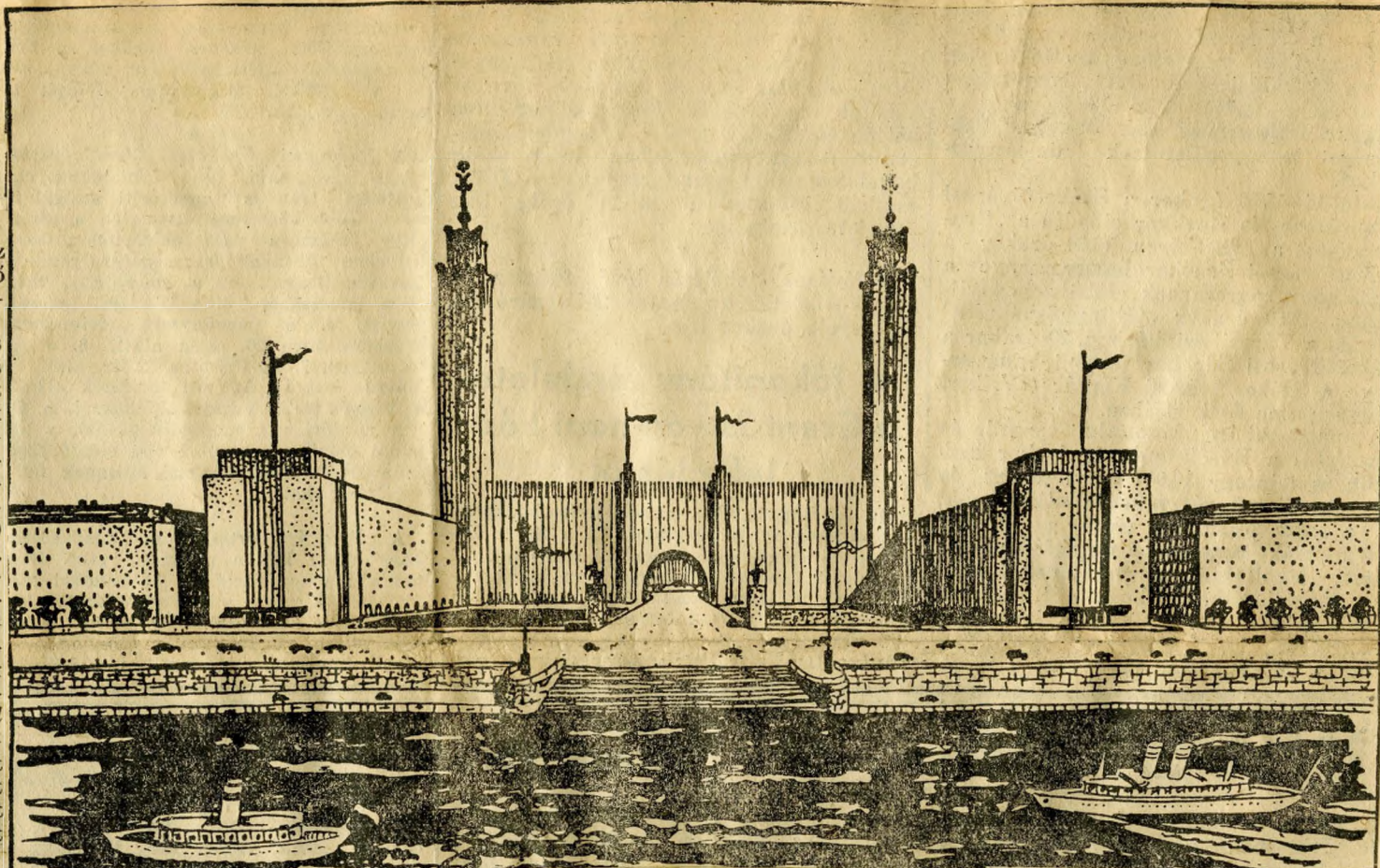
séggel egészen a Váci-utca vonaláig. Ez utóbbi esetben könnyűszerrel megfelelő összeköttetés volna létesíthető a jelenlegi „Ujvárosi utca” épületével.

— Ha összehasonlítjuk eme javasolt és a Károly-köruton tervezett megoldás esetén a két terv által elfoglalt terület értékét, azt fogjuk találni, hogy azok között különbség alig mutatkozik, figyelembe véve e két helyen a telkek négyszögölenkénti egységára között mutatkozó különbséget. A Károly-köruti városház megoldása esetén kerekén 10.000 négyszögöl a rendelkezésre álló terület. Ebből a műemléki rész és a Kármayer Károly-utca és Gerlóczy-utca, valamint a Sesselweis-utca meghosszabbítása vonalán kialakítható és értékesíthető bérház-telkeket levonva, melyek összesen kerekén 4000 négyszögölet tesznek ki, maradna a *Maudich Imre térrel szemben léteztendő park* számára kerekén 5400 négyszögöl. A fent felsorolt bérháztelkek kerekén 3500 négyszögölet képviselnek, amelyet négyszögölenként 2000 P-vel számítva 7 millió pengőért

volnának értékesíthetők, ugyanakkor pedig 5400 négyszögöl még parkterület maradna. Ezzel szemben a javasolt Ferenc József-híd és Erzsébet-híd közötti városháza megoldása esetén a tervezett módon kerekén 8800 négyszögöl terület volna igénybe véve jobbára elavult öreg házakkal beépítve. A telek négyszögölenkénti egységárát 1000 P-re lehet tenni. A szükséges telek tehát mindössze 8,8 millió pengő. E javasolt hely ellen tehát anyagi természetű ellenvetést tenni alig lehet és

ezen a megállapításon nem változtat az sem, hogy véleményem szerint a lebontásra szánt régi városház részek helyét beépíteni nem szabad, miután ez az utolsó téralakítási lehetőség a Belvárosban, amivel ezt a levegőben és zöld területben szegény városrészt szanálni lehetne.

— Nem fölösleges, ha hivatkozunk ez alkalommal is Bécs, Berlin, Páris és London belső nagykiterjedésű zöldterü-

leteire, hogy e példák és fővárosunk helyzete között ebből a szempontból kárunkra mutatkozó különbségre rámutassunk. Ugyanakkor azonban a legnagyobb dícsérettel is kell megemlékezni a főváros áldozatkészségéről, amellyel például a tabáni parkot létesítette, felismerve az ehhez fűződő fölmérhetetlen városhigiéniai érdekeket.

— Teljesen hasonló a helyzet az új városház elhelyezési problémáinál is. A fővárosnak meg kell hoznia azt az áldozatot, amely utján nemcsak a Belvárosnak szóbanforgó részét, de a pesti Dunapartnak is ezt az Erzsébet-híd és Ferenc József-híd közé eső legkevésbé sikerültnek mondható partrészt is szanálná, annak a többi részekhez hasonló nyugodt és nagyvonalú elhatárolását tenni lehetővé és végül, de nem utolsósorban az új városház számára is egy egyedülálló, méltó elhelyezést biztosítana.

A Bárczy-Lázár által javasolt tervnek egy nagy előnye, hogy ezen a területen fekvő telkek nagy része a főváros birtokában van és így nem igényel hosszabb kisajátítási, vagy megegyezési eljárást, mint az előbb említett helyen. Ez azonban csak időben jelenthet a két terv között különbséget és meggyőződésem szerint egy ilyen nagyjelentőségű problémánál a sürgősségi szempontok második helyre szorulnak az esztétikai és városrendezési szempontok mögé, mert talán évszázadokra épülő városház felépítésének egy-két évre való elhalasztása miatt nem szabad a kérdésben ilyen szempontok szerint megalkudni.

Arkay Bertalanok okfejtése kétségkívül érdekes és mindenképpen figyelemreméltó. Az építész vázlatosan fel is rajzolta, hogyan képzelné el ezt a Dunaparton elhelyezett Városházát s e vázlatokat itt adjuk. Természetesen ez

nem jelenti azt, hogy csak ilyen módon lehetne azt megoldani, hiszen egy újabb pályázat az előbbi pályázat díjnyerteseinek újabb tervek kidolgozására való felkérése megoldaná ezt a problémát is. Kétségtelen, hogy az a pompás látkép, amelyet a Dunapart nyújt, csak gazdagodnék egy ilyen monumentális középülettel, amely azonkívül nem is esnék túlságosan messze a régi budapesti Városháza helyétől. Évszázadokra szóló jelentőségű építkezés lesz az új Városháza, tehát minden felvetődött gondolatot és javaslatot, ami értékeset hoz fel, meg kell fontolni és tárgyalni. Ezzel a szándékkal adtuk át a nyilvánosságnak ezt a valóban érdekes és értékes javaslatot.